

AIDU KARJÄÄRI KAVANDATUD TAASTUVENERGIAPARGI KESKKONNAMÕJU STRATEEGILINE EELHINDAMINE

ENTEC EESTI OÜ
KESKKONNAAGENTUUR VIRIDIS OÜ
2020

TÖÖ NIMETUS: AIDU KARJÄÄRI KAVANDATUD TAASTUVENERGIAPARGI
KESKKONNAMÕJU STRATEEGILINE EELHINDAMINE

TÖÖ NUMBER: 1266/20

TELLIJA: SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus
Hr Teet Kuusmik
E-mail: teet.kuusmik@ivia.ee

OBJEKTI ASUKOHT: Lüganuse vald, Alutaguse vald

TÖÖ KOOSTAJA: **OÜ Entec Eesti**
koostöös
Keskkonnaagentuur Viridis OÜ

EKSPERDID: Andres Piirsalu
Projektijuht

Olavi Hiimäe
Keskkonnaekspert

ÜLEANTUD: 26.09.2020

OÜ Entec Eesti; Pärnu mnt 160E, 11317 Tallinn, registrikood: 10449959
tel 617 7430; e-mail: entec@entec.ee

KESKKONNAAGENTUUR VIRIDIS OÜ, TALLINN 10117 TARTU MNT 14
TEL. +372 527 8 027

SISUKORD

1. KESKKONNAMÕJUDE EELHINDAMISE EESMÄRK.....	4
2. PLANEERINGUGA KAVANDATUD TEGEVUSED.....	6
3. KAVANDATAVAL ALAL KEHTIVAD PIIRANGUD.....	10
4. KAVANDATAVA ENERGIAPARGI ASUKOHT JA MÕJUALA KESKKONNATINGIMUSED	18
5. TEGEVUSEGA EELDATAVALT KAASNEV KESKKONNAMÕJU	24
KOKKUVÕTE	32

1. KESKKONNAMÕJUDE EELHINDAMISE EESMÄRK

Aidu karjääri kavandatud taastuenergiapargi keskkonnamõjude strateegilise hindamise eelhinnangu koostamise vajadus tuleneb Arendaja, SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arenduse soovist rajada osaliselt ammendunud avamaa Aidu põlevkivikarjääri ning selle rekultiveerimiskava alusel taashaljastatud aladele päikesepaneelidest ja mikrotuulikuteest koosnev taastuenergia tootmispark.

SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus on esitanud detailplaneeringute koostamise algamise taotlused Lüganuse ja Alutaguse vallavalitsustele endise Aidu põlevkivikarjääri territooriumile päikesepaneelidest ja mikrotuulikuteest koosneva taastuenergia tootmispargi rajamiseks. Planeeringulahenduse realiseerumisel moodustuks Aidu karjääri lõuna osas sisuliselt kaks eraldiseisvat energiaparki, millest kaks lahustükki (k.ü.t. 43801:001:0123 ja 43801:001:0165) asuksid Lüganuse ning üks (k.ü.t. 49801:001:2000) Alutaguse valla territooriumil.

Aidu karjääri energiapargi keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang (edaspidi: KSE) on koostatud eesmärgiga välja selgitada kavandatava roheenergiapargi esmase eskiislahenduse elluviimisega kaasnev võimalik keskkonnamõju ja selle ulatus. Töö käigus hinnatakse võimalikke mõjusid keskkonnale ning vajadusel nähakse ette keskkonnameetmed ebasoodsa mõju minimeerimiseks ja/või vältimiseks.

Vastavalt KeHJS-le on **keskkonnamõju** - kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnev vahetu või kaudne mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile või varale. **Keskkonnamõju peetakse oluliseks**, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Käesolev KSH eelhindang on koostatud vastavalt Eesti ja Euroopa Liidu asjakohastele õigusaktidele ja juhistele ning on vastavuses keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (vastu võetud 22.02.2005, viimase redaktsiooni jõustumise kuupäev 13.07.2017) ja keskkonnaministri, 16.08.2017 vastu võetud, määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“. Samuti on KSH eelhinnangu koostamisel lähtutud juhendmaterjalist „KMH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura eelhindamine“ (R. Kutsar, 2015).

Eelhindamisse kogutud info põhjal peab pädev asutus, käesoleval juhul Lüganuse ja Alutaguse vallavalitsused kindlaks tegema, kas tegevus on KeHJS kohaselt olulise keskkonnamõjuga. Ehk siis vastavus KeHJS § 6 lg 1 p 17, KeHJS § 6 lg 1 p 17' ja VV määruse § 15 p 8 (selline tegevus, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti) ning otsustama KSH vajalikkuse üle, arvestades kavandatava tegevuse asukoha

keskkonnatingimusi, tegevuse iseloomu ning võimalikku kavandatud tegevusega kaasnevate mõjude aega, mõjude suurust ja mõjude ulatust.

Antud projekti puhul olulise negatiivse keskkonnamõju prognoosimisel lähtub otsustaja ja keskkonnamõju eelhindamise koostaja järgmistest kriteeriumidest:

1. tegevuse ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimustest;
2. tegevuse iseloomust k.a selle tehnoloogiline tase, loodusvarade kasutamine, jäätme- ja energiamahukus, ning lähipiirkonna teised tegevused;
3. tegevusega kaasnevatest tagajärgedest, nagu vee, pinnase või õhu saastatus, jäätmeteke, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn;
4. tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkusest;
5. kavandatava tegevuse eeldatavast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile;
6. eespool nimetatud teguritega kaasneva mõju suurusest, ruumilisest ulatusest, kestusest, sagedusest ja pöörduvusest, toimest, kumulatiivsest ja piiriülesest mõjust ning mõju ilmnemise tõenäosusest.

Eelhindamise läbiviimine ja teabe kogumine põhines olemasolevatel ja kättesaadavatele andmetel ega eeldanud täiendavate uuringute tegemist. Kasutatud on teavet, mis on kavandatava tegevuse ja tõenäoliselt mõjutatava keskkonna kohta juba saadaval. Juurde on lisatud 12.08.2020 a. teostatud välitöödel ja kavandatava tegevusega tutvumise ajal kogutud teave.

Arendaja kontaktandmed

Ettevõtte nimi	SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus
Ettevõtte postiaadress, telefon, faks ja e-mail	Keskväljak 4, 41531 Jõhvi Tel +372 5114 685 info@ivia.ee
Peamise kontaktisiku nimi ja tema postiaadress, telefon, faks ja e-mail	Teet Kuusmik tel +372 5114 685 e-mail: teet.kuusmik@ivia.ee

KSH eelhindangu on koostanud Entec Eesti OÜ koostöös Keskkonnaagentuur Viridis OÜga. Aruande koostajaks on keskkonnaekspert Olavi Hiemäe – inim- ja majandusgeograaf – keskkonnaekspert.

2. PLANEERINGUGA KAVANDATUD TEGEVUSED

Planeeringuga soovitakse algetada detailplaneering Aidu Taastuenergiapargi (tuule- ja päikeseenergia) rajamiseks. Aidu Taastuenergiapargist kujuneks terviklik elektritootmise objekt, mis lisaks tuulikutele ja/või päikesepaneelidele koosneb teedest, alajaama(de)st jms. Planeeritavas roheenergiapargis on kavandatud asukohad 692-le elektrituulikule ja/või päikesepaneelidele, mistõttu on tegemist olulise ruumilise mõjuga objektiga.

Detailplaneeringu koostamise käigus lahendatakse kinnistute optimaalne kasutus taastuenergiarajatiste püstitamiseks sobivate aladena ja mittedobivate aladena, mille alusel viiakse läbi kinnistute jagamine ja sihtotstarvete määramine. Planeeringuga nähakse ette võimalikud täisehitamismahud ja maksimaalsed taastuenergiarajatiste kõrgused. Samuti kommunikatsioonide rajamise koridorid (sh tuulikute ja päikesepaneelide teenindusmaa, elektrikaabelliinide, teede ja teenindavate ehitiste asukohad) märgitud kinnistutel ja vajadusel lähialal.

Joonis 1 Kavandatava Aidu roheenergiapargi võimalikud asukohad

Planeeringuga soovitakse määrata endise Aidu avamaakarjääri rekultiveeritud alale vähemalt 40 MW võimsusega taastuenergiapargi asukoht, sealhulgas tuulikute ja päikesepaneelide asukohad, elektrialajaama, kaabelliinide, ühenduste asukohad, ehituskruntide suurused, maakasutuse sihtotstarbed. DP-ga täpsustatakse servituutide seadmise vajadus, selgitatakse täiendavad ehituslikud tingimused tuulikute, päikesepaneelide ja kommunikatsioonide rajamiseks. Planeeringuga määratakse tuulikute ja päikesepaneelide võimalikud asukohad, elektrialajaama, kaabelliinide,

ühendusteede soovitud asukohad, ehituskruntide maksimaalsuurused ja maakasutussihotstarbed.

Enamusele alale on kavandatud seada sihotstarve tootmismaa, kus asub loode-kagu suunaliste ridadega tuule- ja/või ida-lääne suunaliste ridadega päikeseenergiapargi ala. Esialgse planeeringueskiisi kohaselt on kavandatud tuulikute, päikesepaneelide ja alajama alune maa tootmismaa sihotstarbega.

Joonis 2 Kavandatava energiapargi eskiisprojekt. Kavandatav energiapark on planeeritud rajada kolmele maaüksusele, kus Lüganuse valla haldusüksuse territooriumile jäävad kinnistud Kohtla metskond 199 (k.ü.t. 43801:001:0123) ja Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165) ning Alutaguse valla territooriumile kinnistu Aidu karjääriväli 2 (k.ü.t. 49801:001:2000).

Planeeritavale alale on kavandatud elektrialajaam, elektrituulikud ja päikesepaneelid ning nende ühenduste ja liinide võimalikud asukohad. Tuulikute ja/või päikesepaneelide arv, täpne asukoht ja tehnilised näitajad selguvad DP protsessi jooksul. Esmase eskiislahenduse korral, soovitakse:

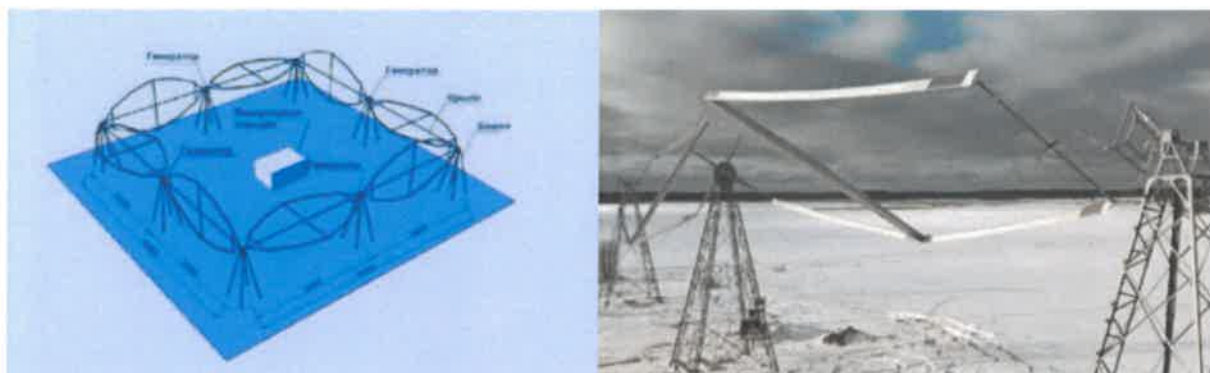
Eeldusel, et kogu ala kaetakse päikesepaneelidega:

- pargi võimsus kokku - 150 MW
- paneelide arv - 300 000
- paneelide mõõdud 1 x 2 m
- paneelide kõrgus konstruktsioonil 3-4 m
- paigaldamine - aluskonstruktsioonid ankurdatakse pinnasesse
- ridade pikkused vastavalt ehitusõiguse laiusle kuni 1 km, ridade vahele jäetakse iga 30 m tagant ilmastiku paisumisvahe
- ridade vahed - ühe rea algusest teise rea alguseni 10 m
- paneelid on statsionaarsed, ehk ei ole pöörduvad päikese suunas.

Mikrotuulikud paigaldatakse ridadesse – täpne tuulikute asend, tuulikute omavaheline kaugus ja asukohtade formatsioon selgitatakse planeeringu koostamise käigus.

- Käesoleva aasta augustis alustatakse DP aladel tuule tingimuste mõõtmisega ja kavandatud uuringud kestavad ca 1 aasta.
- DP koostamise käigus selgitatakse võimalus paigaldada mikrotuulikud vaheldumisi päikesepaneelidega või paigaldada neid sobivad suhtes (50/50% või 10/90% või 30/70% jne - sõltub tuulemõõtmise tulemustest).

- Hetkel on kavandatud paigaldada rajatavasse energiaparki mikrotuulikuid WTW-01.001, millede tehnilised näitajad on:
 - Masti kõrgus 12-15 m
 - Labade diameeter 12 m
 - Väljundvõimsus 55 kWh
 - Optimaalne vajalik tuule kiirus 5-20 m/s
 - Minimaalne vajalik tuule kiirus 3,5 m/s
 - Maksimaalne võimalik turbiin töökiirus on tuule kiirusel 30 m/s
 - Tuulegeneraatori täismass 700 kg

Joonis 3 Roheenergiaparki kavandatud mikrotuulikuid WTW-01.001

Planeeritavale alale on kavandatud elektrialajaam ning ühendusteede ja liinide võimalikud asukohad.

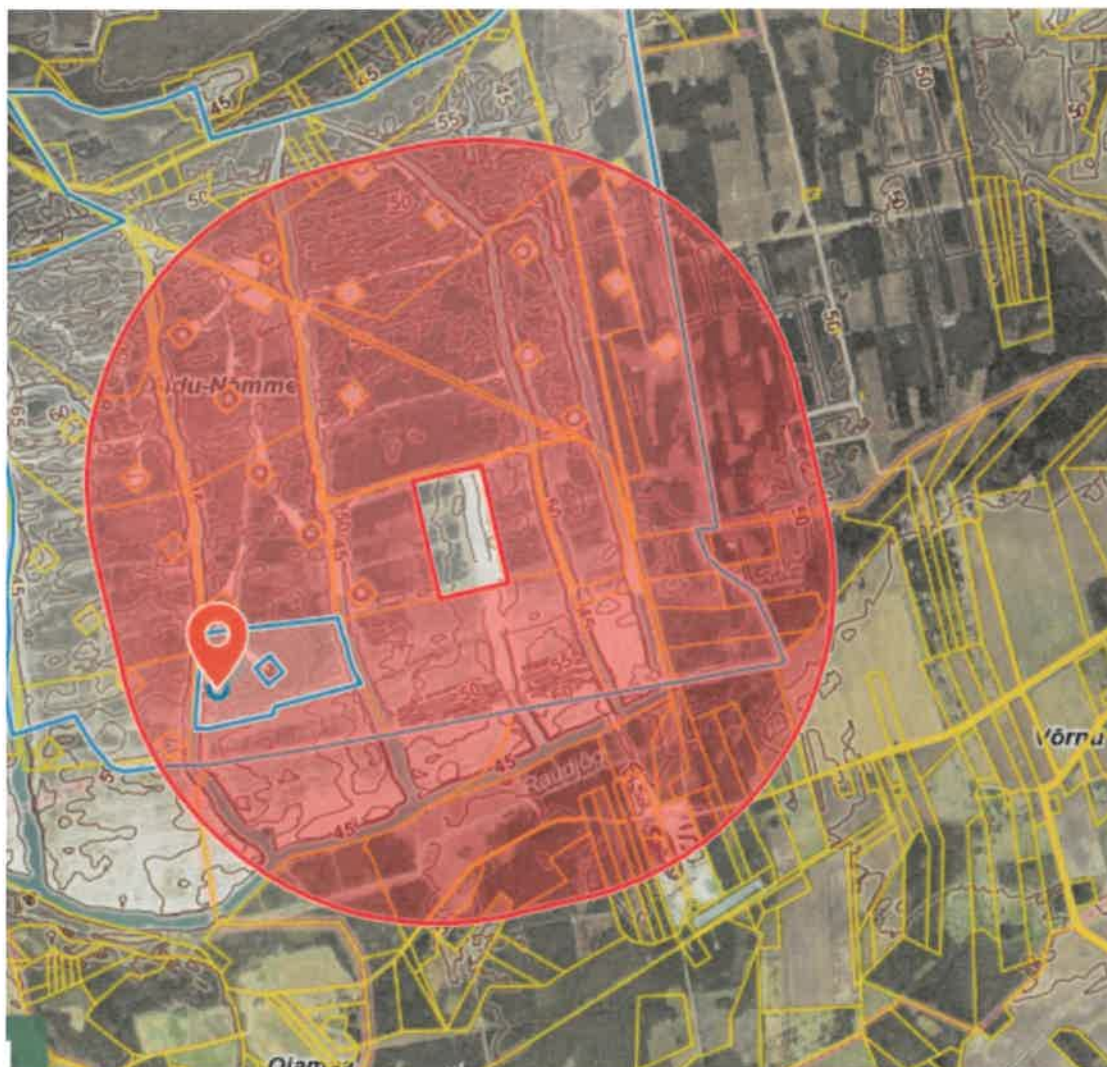
DP protsessi jooksul selgitatakse veel võimalused kavandatava energiaparki ühendamiseks üldisesse energiavõrku. Hetkel on kaalumisel variandid:

- liitumine Püssi 330 kV PAJ-ga;
- juhul kui saavutatakse kokkulepe Aidu tuulepargi rajajaga, siis Aidu tuulepargi alajaama;
- kui saavutatakse kokkulepe siis on kaalutud ühendamist VKG Ojamaa kaevanduse varustamiseks rajatud alajaamaga.

3. KAVANDATAVAL ALAL KEHTIVAD PIIRANGUD

Kitsendused ja piiranguvööndid, veekaitsevöönd ja ehituskeeluvöönd

Maa-ameti GIS kitsenduste kaardirakenduse kohaselt paikneb Aidu-Nõmme külas 200 m pikkune otsa- ja külgnõlvadega ala, mida kasutatakse välilasketiiruna - Aidu lasketiir (k.ü.t. 44901:002:0409), mis on registreeritud riigikaitsemaana 95% ja millele on määratud 2 km diameetriga ohutustsoon. Riigikaitsema objekti ohutustsoon ulatub kinnistuteni Kivijärve (43801:001:0165) ning Aidu karjääriväli 2 (49801:001:2000).

Joonis 4 Piirangud ja kitsendused kavandatava tuule- ja/või päikesepargi piirkonnas, Allikas: Maa-ameti GIS rakendus, Kitsenduste kaart (punane viirutus – riigikaitsema ehitise (Kaitseministeeriumi valdusesse kuuluv Aidu lasketiir), millele on kehtestatud piirangu- ja ohutustsoon 2000 m.

Aidu lasketiiru tulejoon on põhja-lõuna suunaline, kus laskmine toimub lõunast põhja suunas. Seega on eksperdil alust arvata, et lasketiiru suhtes lõunasse jääv energiapark ei kujuta erilist ohtu riigikaitsema objektile ega vastupidi. Seda enam, et tuulikute

kõrgus maapinnast saab olema vaid 12 m, mis tähendab, et nad ei ulatu kõrgemale lasketiiru ja tuulepargi vahele jäävatest puudest/metsast.

Küll aga tuleb energiapargi rajamine ja hilisemad hooldustööd pargi valdajal kooskõlastada Kaitseministeeriumiga, et välistada ehitus- või hooldustööd teostavate inimeste viibimine piirkonnas ajal, kui lasketiirus toimuvad harjutuslaskmised. Teadaolevalt on lasketiiru kasutustihedus võrdlemisi harv.

Maa-ameti GIS kitsenduste kaardirakenduse kohaselt on Aidu karjääri lõunapoolsele osale seatud veel Maapõueseadus § 5,14,15 kohased Aidu kaevevälja geoloogilised piirangud. Kuna kaevandustegevused on Aidu karjääris lõpetatud, siis võib eeldada, et nimetatud piirang ei sea olulisi piiranguid kavandatud energiapargi rajamisele. Piirangu kehtivuse ning selle ulatuse kohta tuleb täpsustada ja küsida seisukoht Keskkonnaministeeriumilt.

Maa-ameti GIS looduskaitse ja Natura kaardirakenduse ning Eesti looduse infosüsteemi looduskaitse registri EELIS kohaselt antud kinnistutel loodukaitseks määratud piirangud puuduvad.

Seadustest tingitud piirangud

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtumissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6 kohaselt on KSH kohustuslik, kui kavandatakse:

(1) 31¹ üle 100 hektari suuruse pindalaga metsamaa raadamist;

Kavandatav energiapark on planeeritud rajada kolmele maaüksusele, kus Lügänu valla haldusüksuse territooriumile jäävatel kinnistutel (Kohtla metskond 199 (k.ü.t. 43801:001:0123) on metsamaad 67.62 ha ja Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165), metsamaa 158.6 ha) on planeeringuga mõjutatavat metsamaad kokku 226,22 ha ning Alutaguse valla territooriumile jääval Aidu karjääriväli 2 (k.ü.t. 49801:001:2000) kinnistul on metsamaad 91,48 ha. Kogu planeeringuala hõlmaks metsamaa raadamist kokku 317,7 ha suurusel maa-alal. Seega, KeHJS § 6 kohaselt on KSH algatamine kohustuslik vähemalt Lügänu valla haldusüksuse territooriumile jäävate kinnistu Kivijärve suhtes, kus kavandatakse metsamaa raadamist suuremal territooriumil, kui KeHJS juhtarvuga (100 ha) määratud on. Kui KSH protsess algatatakse, siis edasiste vaidluste vältimiseks tasub KSH-sse haarata kõik planeeringualad. Arvestades ala varasemat kasutusotstarvet ja praeguseks väljakujunenud olukorda on soovitatav kaalutletud otsuse tegemiseks vallal konsulteerida Keskkonnaametiga, RMKga ja Maa-ametiga.

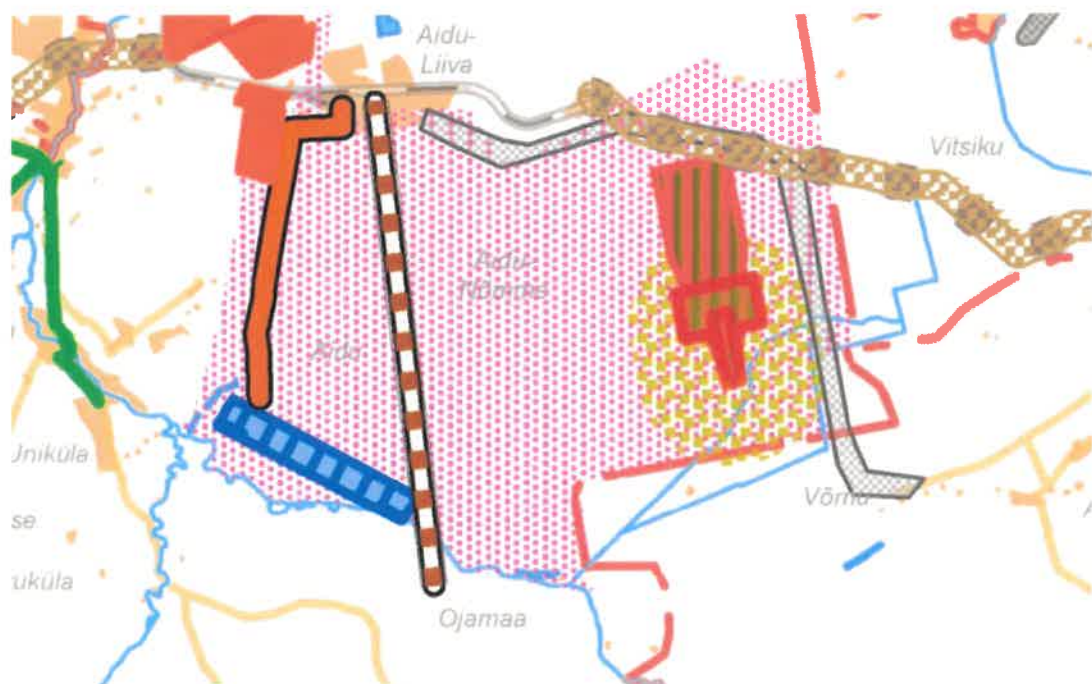
Keskkonnaministri määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust, täpsustatud loetelu” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/935561>) §9 järgi tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust põllu- ja metsamajanduse ning kalanduse valdkonda kuuluvate järgmiste tegevuste korral, kui kavandatakse maatulundusmaa sihtotstarbe muutmist, kui maa pindala on suurem kui 100 hektarit.

Varasemalt on RMK olnud sarnaste ettepanekute korral seisukohal, et üldjuhul ei lubata juba metsastatud aladel päikeseparkide rajamist. Arvestades aga, et tegemist on endise avamaakaevanduse alaga, mitte taasmetsastatud metsaalaga,

kus kasvupinnas on suhteliselt õhuke ja väheviljakas ning sellest tingitud on ka sinna peale istutatud mets võrdlemisi kidura kasvuga, siis on eksperthinnangu koostaja arvamusel, et metsamaa seisukohast on energiapargiks sobilikumad alad Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165) ning Alutaguse valla territooriumile jääv Aidu karjääriväli 2 (k.ü.t. 49801:001:2000) kinnistud. Kohtla metskond 199 (k.ü.t. 43801:001:0123) kinnistust on kujunemas taime- ja maastikuökoloogilises mõistes väärtuslikum metsaala.

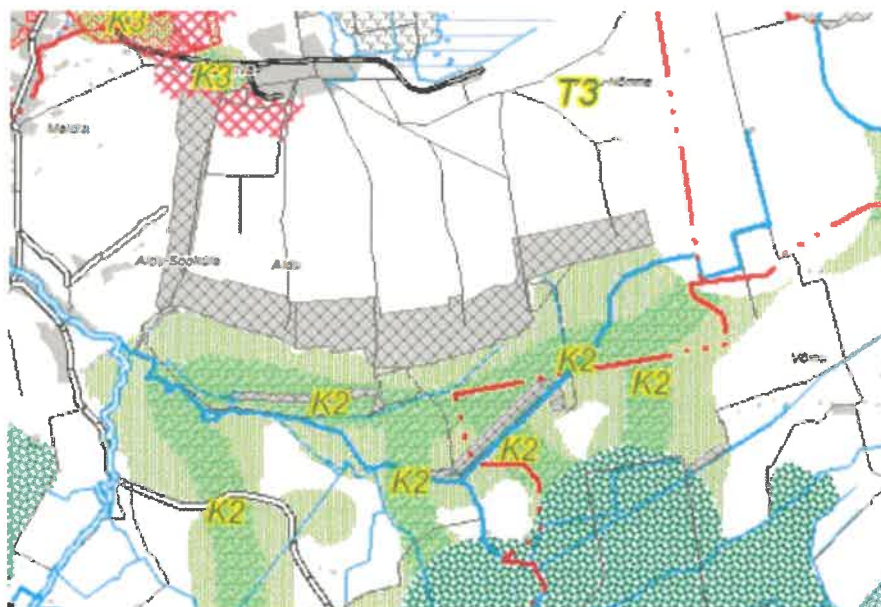
34) sellist tegevust, mille keskkonnamõju hindamise kohustus on määratud tegevuse aluseks oleva strateegilise planeerimisdokumendiga;

Vastavus Ida-Viru maavanema poolt korraldusega nr 1-1/2016/278 28.12.2016 kehtestatud Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+

Joonis 5 Väljavõte Ida-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneering 2030+ "Ida-Virumaa tehniline infrastruktuur" planeeritud objektide jooniselt, kus on terve Aidu karjääriala märgitud potentsiaalseks tuulepargialaks (roosa täpitus).

Väljavõte Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused, mis on vastu võetud 2003 a. Vastavalt rohevõrgustiku kaardile asuksid kinnistud Kivijärve ja Aidu Karjääriväli 2 terves ulatuses piirkondliku tähtsusega rohekoridoris (K2). Tegemist on aegunud kaartiga, sest just selles piirkonnas lõpetati kaevandamine 2012 a ja taasmetsastati 2015 a. Sellest tulenevalt ei saa Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused esitatud rohevõrgustiku kaarti pidada sisuliselt adekvaatseks infoallikaks. Pigem peaks halli ristviirutusega piirkond – tehnogeensed taimkatteta alad ulatuma kuni Ojamaa jõeni.

hall ristviirutus – tehnogeensed taimkatteta alad

T3 - kohaliku tähtsusega roheline võrgustiku tuumala

K2 – piirkondliku tähtsusega rohekoridor

Joonis 6 Väljavõte Ida-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneering 2030+ "Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" rohevõrgustiku jooniselt

Vastavus Maidla valla üldplaneeringutele aastani 2015

Valla üldplaneeringu eesmärgiks on välja tuua konkreetseid suunised valla ruumiliseks arenguks, arvestades muutusi valla arengus. 2017 a haldusreformi järgselt läks Maidla vald Lüganuse valla koosseisu. Kuni uue üldplaplaneeringu vastuvõtmiseni kehtivad endiste väikevaldade territooriumil kehtestatud ÜP-d.

Uued tootmis- ja ärimaad moodustavad koos Aidu karjääri seniste tootmismaadega ettevõtluse arenduspiirkonna. Üldplaneeringuga nähakse ette olemasolevate tootmismaade säilimine ning nendel tegevust ei piirata. Üldplaneeringuga arvestatakse Aidu karjääri tegevuse lõppemisel tootmise jätkumisega olemasolevas rikastusvabrikus Ojamaa kaevandusest väljatava mäemassi baasil. Olemasolevatel tootmisaladele loodavate uute ettevõtetenäähakse eelkõige väikese- ja keskmise suurusega ettevõtteid, milliste tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

Vastavalt Maidla valla ÜP-le on vallas kolm väärtuslike maastike hulka arvatud ala, neist üks, „Osa Kohtla-Nõmme väärtuslikust maastikust (registri nr 32) hõlmab Maidla valla idaosa, 144,5 ha, Aidu karjääri rekultiveeritud alasid. Tegemist on unikaalse, alles kujunemisjärgus oleva piirkonnaga, kus tehnilik tööstusmaastik areneb väärtuslikuks loodusmaastikuks. Koos kaevanduste sulgemisega taastuv põhja- ja pinnavee tase tekitab tulevikus piirkonda uusi veekogusid ning maastiku ilme muutub veelgi (Maidla valla ÜP).

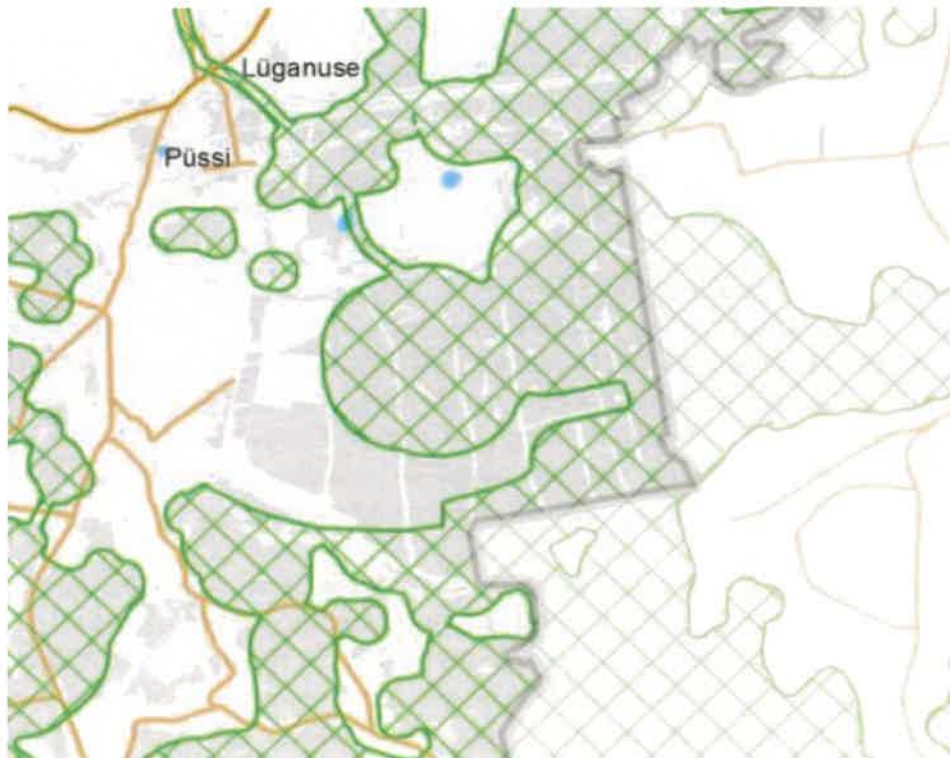
Rohevõrgustik – eri otstarbega või eri taseme samafunktsioonidega võrkude kogum (kaitsealade võrgustik). Kasutustingimused:

- kaitsealadel kehtivad kinnitatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekorralduskavad;
- tugialadel ja koridoridel paikneva tulundusmetsa arendamist ei piirata, v.a veekogude kaldalad, vääriselupaigad, kaitsealad ja seadustest tulenevad piirangutega alad;
- vältida tuleb tuumaladele ja koridoridesse olulise ruumilise mõjuga objektide kavandamist;
- kavandatava hoonestuse planeerimisel jälgida, et ei lõigataks läbi rohelisi koridore ja ei seataks ohtu rohelise võrgustiku toimimine;
- puuduva rohelise koridori kompenseerimiseks jätta 110/6 Kv elektrialajaamast läänes asuv metsariba kaitsemetsaks;
- tagada vääriselupaikade ja haruldaste taimekoosluste säilimine.

Väärtuslike maastike maastikuhoolduskavad Aidu karjäärialale puuduvad, kuid ÜP-ga üldkehtestatud kaitse-eesmärgid peavad olema suunatud väärtuslike maastike püsiväärtuste säilimisele.

Vastavus koostatavale Lüganuse valla üldplaneeringule

Ka Lüganuse valla üldplaneeringu eskiisi, mis hetkel on väljatöötamise faasis, ja ÜP keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses esitatud info kohaselt asuksid energiapargiks valitud Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165) ning Alutaguse valla territooriumile jääv Aidu karjääriväli 2 (k.ü.t. 49801:001:2000) kinnistud terves ulatuses Ida-Viru Maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku aladel.

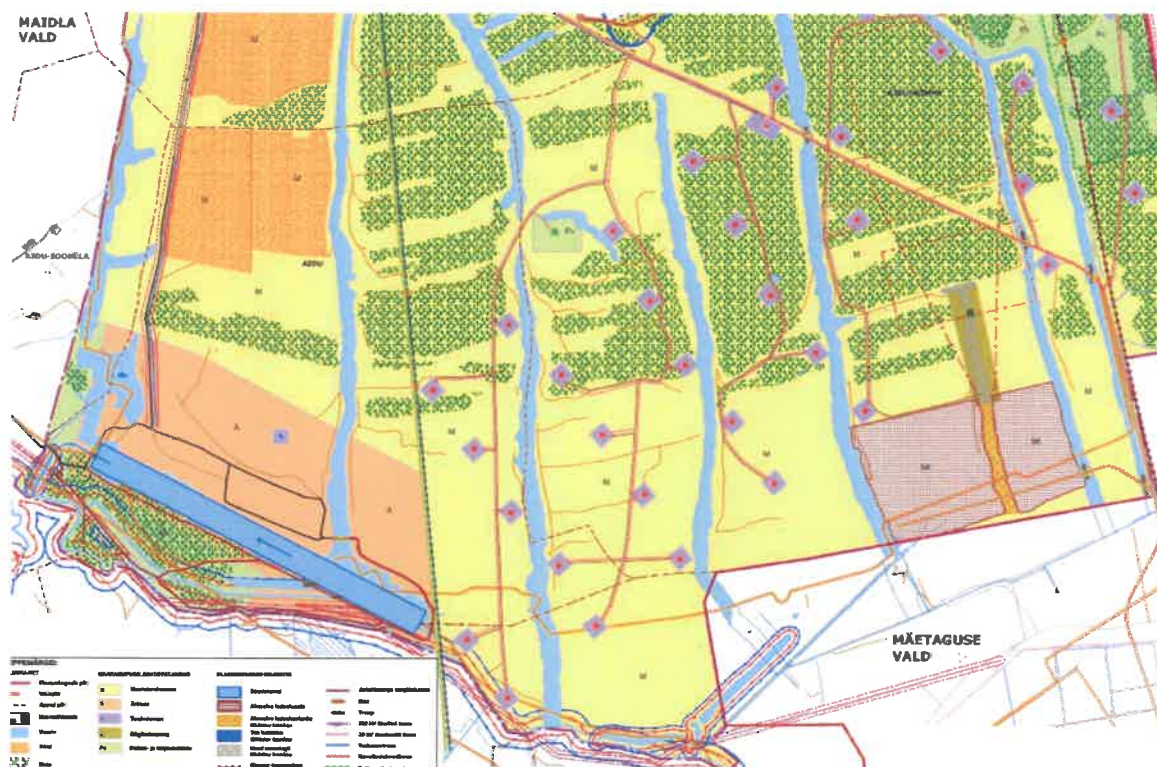
Joonis 7 Väljavõte Lüganuse valla üldplaneeringu eskiisi rohevõrgustiku jooniselt

Teiselt poolt aga seab koostatav üldplaneering eesmärgiks pöörata valla majanduse ning tegevussuundade arendamisel tähelepanu erinevate ettevõtlusvaldkondade

arenguvõimaluste soodustamisele. Oluliseks peetakse arvestada nii kaevandamiskompleksi, taastuvenergeetika, turismisektori kui ka äri- ja tööstusparkide vajadustega, et luua tingimused erinevate valdkondade arenguks ja koostoitimiseks. ÜP koostamise käigus toimunud ettevõtjate ümarlaua tulemuste põhjal on vallas täiendav huvi taastuvenergeetika – tuuleparkide ja päikeseenergeetika alade – arendamise osas. Üldplaneeringu ja KSH käigus on peetud eriti oluliseks käsitleda just taastuvenergeetika arendamise võimalusi vallas. Aidu karjääri puhul on eraldi välja toodud, et selle ala puhul keskendutakse uute kasutusvaldkondade soodustamisele ja tuuakse esile taastuvenergeetika, rekreatsiooni, riigikaitse jt. kasutusvõimalusi.

Paraku on koostatav üldplaneering võtnud rohevõrgustiku kaardi üks-ühele üle Ida-Viru Maakonnaplaneeringust, mille rohevõrgustiku temaatika on võetud dokumendist „Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”, mille vastuvõtmise aeg oli 2003 a. st, see koostati enne 2003 aastat ja seega ka enne kui Aidu karjääri kagu- ning lõunapoolses osas kaevandustegevus käis. Tänapäevane reaalne looduses olev olukord on mõneti erinev olukorrast, mis on esitatud varasemalt koostatud dokumentides, mistõttu soovitame roheenergiapargi DP kui ka uue valla ÜP koostamisel korrigeerida ning kaasajastada varasemalt koostatud dokumentides esitatud rohevõrgustiku planeeringut.

Olulise ruumilise mõjuga Aidu tuulepargi, seda toetava infrastruktuuri ja rekreatsioonialade ning lasketiiru asukohavaliku teemaplaneering

Joonis 8 Väljavõtte Aidu tuuleparqi DP jooniselt

Enamus planeeritud tuulepargialast on kavandatud maatulundusmaana, kus asub edela-kirde suunaliste ridadega tuulepargi ala. Kavandatud tuulepark koosneb 33-st 3 MW võimsusega Eleon tüüpi elektrituulikutest. Teemaplaneeringu kohaselt jääb valdavalt kehtima senine maakasutusotstarve - maatulundusmaa, tuulikute ja alajaama alune maa on kavandatud tootmismaa sihtotstarbega. Alale on püstitatud üks tuulik, mitme püstitamine on algatatud kohtuvaidluste ajaks jäänud pooleli.

Käesoleval hetkel on tekkimisel teatav territoriaalne konflikt Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165) kinnistule kavandatud energiapargi ning varem Maidla vallavalitsuse poolt kehtestatud Aidu tuulepargi teemaplaneeringuga kavandatud tööstuslike tuulikute vahel, millega on Kivijärve kinnistu põhjapoolsele osale kavandatud 3 tööstuslikku 3 MW tuulikut. Eksperdi hinnangul on siiski võimalik Kivijärve kinnistu põhjapoolsemale osale rajada vaid päikesepark, suurtuulikute vahele, kui leitakse koostöövõimalus Aidu tuulepargi arendajaga või tuleb algatatava planeeringuga teha ettepanek varasema planeeringulahenduse muutmiseks, mis võimaldaks uuel planeeringulahendusel rajada Kivijärve kinnistule mikrotuulikute ja päikesepaneelidest koosnev energiapark.

Aidu Veespordikeskuse detailplaneering

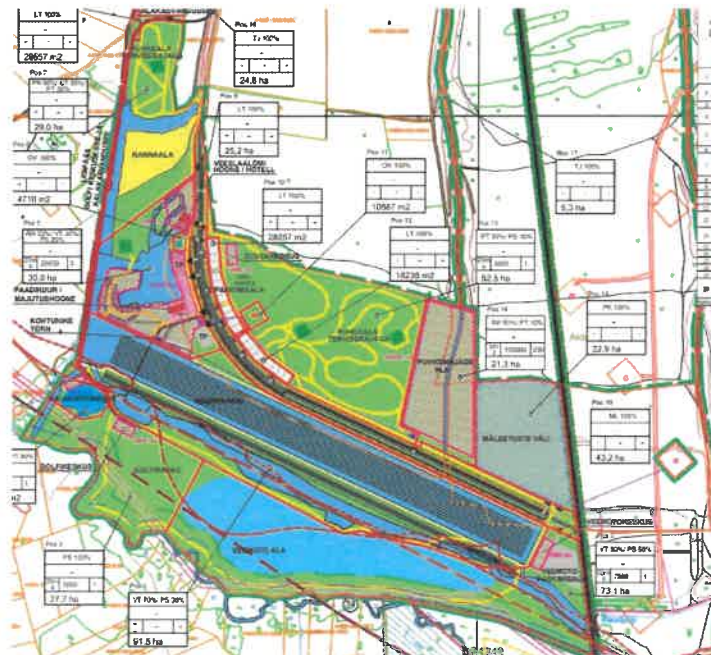
Lüganuse Vallavolikogu 12. detsembri 2013 otsusega nr 16 on vastu võetud "Aidu veespordikeskuse ala detailplaneering". Detailplaneeringuga on kavandatud maa-ala kruntideks jaotamine, sihtotstarbe ja ehitusõiguse määramine, Aidu Veespordikeskuse hoonete, tehnovõrkude ja –rajatiste asukohad ning haljastuse ja liikluskorralduse põhimõtted. Planeeritavate kruntide suurus on kokku ca 750 ha, millest planeeringuala on ca 387 ha. Kavandatav energiapark oleks veekeskuse DP-ga naaberkinnistutel toimetav tegevus. Kuna kinnistule Terviseraja (43801:001:0081) on DP kohaselt planeeritud kuni 1200 kohaline autoparkla ja terviseradadega puhkeala, mis tähendab, et sealne puistu kavatsetakse säilitada siis otsest pole välistatud energiapargi rajamine

Kohtla

metskond

199

kinnistule.

Joonis 9 Väljavõte Aidu veespordikeskuse DP jooniselt

Konfliktseks võib muutuda kinnistule Terviseraja (43801:001:0081) idapoolsesse otsa DP-ga planeeritud võimalik puhkemajade ala. Võimaliku konfliktisituatsiooni vältimiseks soovime jätta kinnistu Kohtla metskond 199 lõunapoolne piiriala arendustegevusest puutumata st. osaliselt säilitada olemasolev mets, et tekiks nõ. roheline puhvertsoon planeeritava närgipargi ning Aidu veespordikeskuse DP-s kavandatud tegevuste e. puhkemajade vahele.

(2) Kui kavandatav tegevus ei kuulu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatute hulka, peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas järgmiste valdkondade tegevusel on oluline keskkonnamõju:

3) energeetika;

Vastavalt KeHJS §6 lg2 p3 (energeetika) ja Keskkonnaministri määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algamise vajalikkust, täpsustatud loetelu” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/935561>) §2 p2 alusel on rohkem kui viie tuulikuga tuuleelektrijaama, mille koguvõimsus on üle 7,5 megavati, rajamine maismaale olulise keskkonnamõjuga tegevus ning seetõttu tuleb kaaluda keskkonnamõjude hindamise koostamist.

10) infrastruktuuri ehitamine või kasutamine;

Vastavalt Keskkonnaministri määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algamise vajalikkust, täpsustatud loetelu” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/935561>) §13 p8 alusel tuleb kaaluda keskkonnamõjude hindamise koostamise algamist kui planeeritakse tee ehitamist või remonti.

KE koostanud eksperti hinnangul ei ole KSH algamine KeHJS §6 lg2 p10 alusel vajalik, kuna suurem osa rajatavatest juurdepääsuteedest rajatakse kaevandusalale (rikutud pinnasega alale), järgivad varasemaid kaevandusteid ning on suuresti olemasolevate juurdepääsuteede jätkud. Pigem võib eeldada, et närgipargi rajamisel olemasolev teedevõrgustik ning teede kvaliteet paraneb. Kui närgipargi rajamise käigus kahjustatakse üldkasutatavaid vallateid, siis on arendajal kohustus teede heakord taastada või tekitatud kahju kompenseerida.

Kokkuvõte

Kuna Aidu närgipargi rajamise ning tuule- ja päikeseenergia arendamise vajaduse ja võimaluste teema Aidu karjäärialale on olnud aktuaalne juba mitmeid aastaid, siis on suuremas osas hilisemates planeeringutes selle rajamise võimalusega ka arvestatud ning kõik planeeringud on teatava detailsusega seda närgiaparki ka käsitlenud.

Planeeritava Aidu närgiapargiga kavandatud tegevused vastavad koostamisel oleva ÜP planeeritud tegevustele. Tuule ja päikeseenergia arendamise vajadust on üldsõnaliselt kajastatud nii Ida-Viru Maakonnaplaneeringus kui ka teistes planeeringutes.

4. KAVANDATAVA ENERGIAPARGI ASUKOHT JA MÕJUALA KESKKONNATINGIMUSED

Planeeringuala ja selle looduskeskkonna kirjeldus

Kaevandamistööd Aidu karjääris lõpetati 2012. aastal, seda eelkõige varude ammendumise tõttu. Peale intensiivsemate kaevandustööde lõpetamist teostas Eesti Energia Kaevandused AS Aidu karjääri sulgemiseks ja ohutuks muutmiseks kaevanduse korrastustööd. Korrastustööde käigus tasandati ja metsastati maapind ning rajati Aidu sõudekanali süvis. Karjääri sulgemisel ja pumpamise lõppemisel täitisid karjääri lõunaosas asuvad väljaveoteed veega ning tekkis omanäoline kunstveekogude ehk kõrvakanalite süsteem. Kunagise põlevkivikarjääri vanemad osad on tänaseks taastatud põllu- ja metsamaaks.

Tänase Aidu karjääriala pinnamoe moodustavad kõrged tehiskünkad ja sügavad salkorud, mis peale kavandamise lõpetamist on taas metsastunud või metsastatud ning endised väljaveoteed, mis on täitunud veega. Taastuv loodus on tekitanud kidura alustaimestikuga tundra sarnase ning "fjordide" laadse liigestatud metsaga kaetud maastiku. Planeeritava ala reljeef on karjääri tegevusest tulenevalt väga erinev. Ala läbivad põhja-lõuna suunaliselt kaheksa sügavat kaeveõõsi, mis liituvad lõunaosas kaevandataval alal lääne-kagu ja ida-edela suunalise kaeveõõsiga. Ida-läänesuunaliselt on maapind laineline, mis tuleneb kaevandatud pinnase teisaldamisest. Põhja-lõunasuunalistest kaeveõõsistest on 7 endised juurdepääsutränšeed s.t neid on kasutatud karjääri sissesõitmiseks ning tänaseks on need suuremas osas vee all. Maapinna kõrgused on väga erinevad: 23 m tranšee põhjas ja 67 m ala keskel oleva kõrge künka peal. Tranšeede vahel on maapinna kõrgus valdavalt 45 kuni 50 m.

Olemasolev maakasutus

Kavandatav energiapark hakkab mõjutama järgmisi maaüksusi:

Katastriüksuse nimi	Katastriüksuse number	Katastriüksuse sihtotstarve	Kommentaarid
Lüganuse vald			
Kohtla metskond 199	43801:001:0123	Maatulundusmaa 100%	Pindala 68.22 ha Haritav maa 0,06 ha Metsamaa 67.62 ha Muu maa* 0.54 ha (valdavalt endised väljaveoteed, mis tänaseks on veekanalid). Suurem osa maast on kaetud tiheda okaspuu ja lehtpuu segametsaga. Puistus domineerivad istutatud mänd, kask, vaher, pihlakas. Puistu vanus ca 10-15 a. Alustaimestik on liigivaene. Tegemist on riigiomandiga, mille valitsejaks on

			Keskkonnaministeerium ja kelle volitatud asutuseks on RMK
Kivijärve	43801:001:0165	Mäetööstusmaa 100%	Pindala 223.08 ha Metsamaa 158.60 ha Muu maa* 64.48 ha Suurem osa maast on kaetud okas- ja lehtpuu segametsaga. Puistus domineerivad istutatud mänd ja kask. Puistu vanus ca 7-10 a. Alustaimestik on liigivaene. Tegemist on riigimandiga, mille valitsejaks on Keskkonnaministeerium, kelle volitatud asutuseks on Maa-amet
Alutaguse vald			
Aidu karjääriväli 2	49801:001:2000	Mäetööstusmaa 100%	Pindala 115.76 ha Metsamaa 91.48 ha Muu maa* 24.28 ha Suurem osa maast on kaetud okas- ja lehtpuu segametsaga. Puistus domineerivad istutatud mänd ja kask. Puistu vanus ca 5-8 a. Alustaimestik on liigivaene. Tegemist on riigimandiga, mille valitsejaks on Keskkonnaministeerium, kelle volitatud asutuseks on Maa-amet

Taimestik

Planeeringuala on endine Aidu pealmaakaevandamise karjääriala, millest enamus on kaevandustegevuse lõpetamise järgselt korrastatud (tasandatud) ning seejärel metsastatud. Metsastamist alustati kirdest ja seal on segamets juba raieküps, edela ning lõuna suunas muutub mets järjest nooremaks. Lääneosas on enamus alast rekultiveeritud ning võetud kasutusse põllumajanduslikul, metsa taastootmise või rekreatiivsetel eesmärkidel.

Kohtla metskond 199. Kaevanduse rekultiveerimise ja metsa taastootmise eesmärgil on alale istutatud valdavalt männi ja kase istikuid, mille vanus kinnistul ulatub 10-15 aastani. Vaatamata kehvale kasvupinnasele (kiviklibu) ja sisuliselt olematule huumusekihile on istutatud puud suures osas kasvama läinud. Aastane juurdekasv on tagasihoidlik 12-15 cm aastas. Kuna istutatud puistu on küllaltki tihe ja alal pole vahepealsel ajal teostatud hooldus- või harvendusraiet, siis on sealne alustaimestik suhteliselt hõre ja liigivaene, milles domineerivad harilik kortsleht, põdrakanep, mesikas ja mitmed kõrreliste liigid. Tuultele avatud pinnase tõttu on mullastiku kiht praktiliselt olematu, mistõttu puudub taimestik peaaegu täielikult just avatumates kohtades. Rohhtaimestik on oluliselt liigirikkam ning lopsakam üksikutes avaramates metsa sisestes laikudes.

Fotod 1-5 Kohtla metskond 199 kinnistu taimestik.

Kivijärve ja Aidu karjääriväli 2. Kuna karjääri metsastamist alustati kirdest, siis edela ning lõuna suunas muutub mets järjest nooremaks. Suurem osa kõnealusest maast on kaetud okas- ja lehtpuu segametsaga. Puistus domineerivad istutatud kask ja mänd. Puistu vanus varieerub vahemikus 5-10 a. ja kõrgus 1,5 m mändidel ja kuni 2,5 m kaskedel. Alustaimestikust, 7-8 aasta jooksul, mil maapinda pole kaevetegevusega häiritud on pinnas muutunud sobilikuks kasvukohaks peamiselt kuivades kasvutingimustes kasvavatele taimedele, nagu kortseleht, harilik võilill, harilik mesikas, põdrakanep ja mitmed kõrreliste liigid.

Fotod 6 ja 7 Kivijärve ja Aidu karjääriväli 2 kinnistute taimestik. Kinnisute pinnas on väga tundlik väliste mõjutajatele ja on sobilikuks kasvukohaks peamiselt kuivades kasvutingimustes kasvavatele taimedele. Taimestikus domineerivad istutatud kased ja männid ning kõrstaimesed.

5. TEGEVUSEGA EELDATAVALT KAASNEV KESKKONNAMÕJU

KSH eelhindamise (KSE) käigus hinnatakse kavandatavate tegevuste eesmärkide ning nende realiseerimiseks vajalike tegevuste tulemusena tekkivaid võimalikke keskkonnamõjusid. Eelkõige vaadeldakse KSE teostamisel kavandatavate tegevuste e. kavandatava tuule- ja/või päikesepargi realiseerimisest tekkivat otsest, kaudset ja kumulatiivset mõju nii inim- kui ka looduslikule keskkonnale ning otsitakse mõju ilmnmisel võimalusi eeldatavalt tekkida võivate mõjude vähendamiseks alternatiivsete lahenduste või parendusettepanekute esitamise kaudu. Kuna hetkel ei ole vallavalitsuste poolt veel projekteerimistingimusi väljastatud on KSE hea võimalus vajadusel leida parim lahendus nii inim- kui ka looduskeskkonna jaoks. Eelhindamisega esitatakse kavandatavate tegevustega kaasnevate eeldatavate mõjude hinnang erinevate teemade kaupa:

5.1. Kavandatava tegevuse iseloomustus

Esitatud eraldi peatükina ptk 2 lk 6.

Peamiste protsesside kirjeldus, sh suurus, võimsus, sisend ja väljund

Kavandatava energiärgi rajamisega kaasnevad mõjud on valdavalt pöördumatud, kuid piirduvad suures osas lokaalsete mõjudega, kus otsest energiärgi rajamisega seonduvat mõjuareali võib hinnata ca 500 - 1000 m laiuseks. Eesmärk peaks olema nimetatud mõjuareali võimalikult väikese ulatuse hoidmine!

Valitud energiärgi asukohad (Kohtla metskond 199 (k.ü.t. 43801:001:0123), Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165), ning Aidu karjääriväli 2 (k.ü.t. 49801:001:2000) kinnistud on energiärgi rajamiseks sobilikud, sest asuvad endistel tugevalt inimese poolt mõjutatud aladel. Praegu on kombeks päikeseparke rajada haritavatele põllumaadele, mis eksperdi hinnangul on oluliselt väärtuslikumad alad kui endine maapealne kaevandusala, millel on peal mõne aasta tagune istutatud metsakultuur. Vastavalt istutatud puude vanusele, kasvutingimustele, pinnase tundlikkusele välismõjutajate suhtes jne. tuleks ökoloogilises mõttes väärtuslikumaks alaks pidada kinnistut Kohtla metskond 199.

Teave kavandatava tegevuse elluviimiseks vajalike teiste tegevuslubade kohta

Alles peale energiärgi DP lähteandmete selgumist saab lõplikult otsustada, kas kavandatava energiärgi rajamine on olulise keskkonnamõjuga tegevus ja kas kaasnevate mõjude suuruse, olulisuse ning täpse mõjuala määramiseks tuleb algatada täismahuline KSH protsess ulatusliku tootmisala ehitusloa saamiseks või mitte.

- Vaatamata asjaolule, et DP-ga kavandatakse mikrotuulikute püstitamist, millede torni kõrgus jääb vahemikku 12-15 m, mis eeldatavalt ei hakka häirima piirkonnas olevate kaitserajatiste tööd, siis sellises mahus tuulikute püstitamiseks tuleb kavandatavad tegevused siiski kooskõlastada Kaitseministeeriumiga ning küsida nende seisukohta. Planeeritud energiärg

asub riigikaitse eelhoiatussüsteemide tööalas ning seetõttu on Kaitseministeeriumi poolt tuulikutele lubatud parameetrite järgmine olulise tähtsusega, sest võib hakata mõjutama riigikaitse eelhoiatussüsteemi töövõimet. Kaitseväge eelhoiatussüsteemi toimimise seisukohalt on kriitilise tähtsusega, et riigikaitse eelhoiatussüsteemide töövõime oleks igakülselt tagatud.

- KeHJS) § 6 lg1 p31¹ kohaselt on KSH kohustuslik, kui kavandatakse üle 100 hektari suuruse pindalaga metsamaa raadamist. Kavandatav energiapark on planeeritud rajada kolmele maaüksusele, kus Lüganuse valla haldusüksuse territooriumile jäävatel kinnistutel (Kohtla metskond 199 (k.ü.t. 43801:001:0123) on metsamaad 67.62 ha ja Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165), metsamaa 158.6 ha) on planeeringuga mõjutatavat metsamaad kokku 226,22 ha ning Alutaguse valla territooriumile jääval Aidu karjääriväli 2 (k.ü.t. 49801:001:2000) kinnistul on metsamaad 91,48ha. Kogu planeeringuala hõlmaks metsamaa raadamist kokku 317,7 ha suurusel maa-alal. Seega, KeHJS § 6 kohaselt on KSH algatamine kohustuslik vähemalt Lüganuse valla haldusüksuse territooriumile jäävate kinnistute suhtes, kus kavandatakse metsamaa raadamist suuremal territooriumil, kui KeHJS juhtavuga (100 ha) määratud on. Arvestades ala varasemat kasutusotstarvet ja praeguseks väljakujunenud olukorda on soovitatav kaalutletud otsuse tegemiseks vallal konsulteerida Keskkonnaametiga, RMKga ja Maa-ametiga.

5.2. Kavandatava tegevuse asukoht

Esitatud eraldi peatükina ptk 2 lk 6.

5.3. Võimaliku mõju iseloomustus

Tegevusega kaasneva keskkonnamõju lühikirjeldus, arvestades järgmisi faktoreid:

Mõju inimestele, inimese tervisele, loomastikule ja taimestikule, pinnasele, maakasutusele, varale, veekvaliteedile ja hüdroloogiale, õhukvaliteedile, kliimale, müra ja vibratsiooni tasemele, maastikule ja visuaalsele keskkonnale, ajaloolisele ja kultuuripärandile ning nende omavahelistele suhetele (st kaudne mõju).

5.3.1. Mõjud looduskeskkonnale

Mõjud pinnasele ja maakasutusele

Aidu karjääri territooriumi kattev pinnakate on väga õhuke, kohati isegi puudub. Levinud on liivsavimullad, mis on kõrge huumusesisaldusega ja toitainete rikkad, kuid samas tugevasti põuakartlikud.

Maastikupildis domineerivad inimese poolt maapinnal ümber paigutatud või maapõuest välja toodud kivimid ja setted ning kunstlikult loodud moodustised (puistangud jm.), mis on peale kaevandustegevusega lõpetamist rekultiveeritud metsamaaks. Peale istutatud mets on küll kidura kasvuga kuid enamuse istutatud puudest on kasvama läinud, mis tähendab, et taimestik on kasvukoha omaks võtnud. Kavandades alale päikeseparki, eeldab see kasvama läinud puude 100% eemaldamist, mis omakorda tähendab, et avatakse niigi õhukese pinnasekihiga maastik nii tuule- kui ka vee erosioonile. Tuuleerosiooni poolt üles kergitatud tolmu võib hakata ladestuma paneelidel, mis hakkab mõjutama paneelide tootlikkust või mõjutama ümbruskonna loodust ning

elukeskkonda. Seepärast on väga oluline, et puistepinnasega teostatud tasandustööde aladel säiliks vähemalt teatud madaltaimestiku kiht.

Hetkel on maakasutusena enamus territooriumil sätestatud kas metsamaa või mäetööstusmaa juhtfunktsioon. Energiapargi rajamisel tuleb see planeeringuga muuta tootmismaks. Üldjuhul peetakse nii tuulikute kui ka paneelide elueaks 25-30 aastat, mis tähendab, et tegemist on pikaajaliste mõjudega.

Hüdrogeoloogia

Peale karjääriala sulgemistööde lõpetamist on pinnavee looduslik veetase taastunud. Pinnalähedane põhjavesi ja sademevesi on moodustanud endistesse juurdepääsuteede kanalitesse omapärased veega täitunud kanalid, millede äravool on suunaga Ojamaa jõkke. Tegemist on sügavate salkorgude laadsete moodustistega. Planeeritud energiapark on kavandatud kaevandusväljakute kõrgematele platoodele, mistõttu ei kujuta energiapark ohtu piirkonna hüdroloogilistele teguritele ega kohalik väljakujunenud hüdroloogia energiapargile.

Mõjud taimestikule

Kuna tegemist on valdavalt klibuse või peenpuiste ja settepinnase segust moodustatud maastikuga, siis on tegemist küllaltki välistele mõjutustele tundlike aladega, mis puudutab eeskätt taimestiku likvideerimist. Just päikesepaneelide paigaldamine eeldab kogu istutatud puistu likvideerimist, sest kasvavad puud hakkaksid varjutama paneelidele langevat valgust. Metsa ja selle alustaimestiku likvideerimine aga avab niigi õhukese pinnasekihi nii tuule- kui ka vee erosioonile. Tuuleerosiooni poolt üles kergitatud tolm hakkab ladestuma paneelidel, mis võib hakata mõjutama paneelide tootlikkust. Seepärast on väga oluline, et puistepinnasega teostatud tasandustööde aladel (Kivijärve ja Aidu Karjääriväli 2) säiliks vähemalt teatud madaltaimestiku kiht.

Enne kaevandustööde teostamist karjääri lõunapoolsematel aladel olid mõlemad Ojamaa jõe kaldad määratletud piirkondliku tähtsusega rohekoridoridena. Intensiivse kaevandamise ajal jõe põhjakalda rohekoridori funktsioneerimine katkes täielikult. Peale ammendunud karjäärialale metsa istutamist loodi eeldused, et jõe põhjakalda rohekoridori funktsionaalsus teatud aja möödudes taastub. Energiapargi rajamine aga tähendab, et rohekoridori funktsionaalsus saab olema mõnevõrra häiritud – kuna paneelide alune ja generaatorite vaheline ala saab olema madalhaljastusega ja pargi käitamine ei tähenda pidevat inimese viibimist piirkonnas, siis võib oletada, et loomad leiavad pargiala olema kasutatav migratsioonikoridorina.

Vaatamata kohaliku taimestiku ja puistumahu vähenemisele võib energiapargi rajamise mõjusid taimestikule pidada valdavalt lokaalseteks ja projekti üldist sotsiaal-majanduslikku ning ka keskkonnakaitselist (taastuvenegia tootmisallikatega toodetud energiamahu suurenemisega väheneb fossiilsete kütuste kasutamise ja kaevandamise vajadus) kasutegurit silmas pidades väheolulisteks mõjudeks, millede head seisukorda on võimalik peale energiapargi rajamise lõpetamist kerge taastada. Pigem võib suure tõenäosusega eeldada, et energiapargi ümbruskonna visuaal-esteetiline seisukord teataval määral isegi paraneb.

Mõjud loodusvarade kasutusele, nende omadused ja taastumisvõime

Loodusvarad on looduskeskkonna osa, mida inimühiskond olemasoluks vajab ja tootmises kasutab ja kõik see, mida ei ole loonud inimene, kuid mida kasutatakse majandustegevuses. Eelhinnangu kontekstis loetakse loodusvaraks elupaiku, liike, kaitstavaid alasid, vett ja pinnast. Tee-ehitus on suhteliselt ressursimahukas tegevus, mis üldjuhul nõuavad ka kohalike loodusvarade kasutamist. Tee-ehituseks vajaminevad materjalid, loodusvaradest (kruus, killustik, liiv, muld jms) hangitakse üldjuhul riiklikest maardlatest, millede avamise ja kasutamise keskkonnamõju on eelnevalt hinnatud ning seega antud töö piirkonnas sellest lokaalne negatiivne mõju puudub. Arvestades energiapargi rajamisega kaasnevaid võimalike ehitusmahte ning asjaolu, et suurem osa vajalikest maavaradest asuvad seal samas karjäärilal või selle vahetus läheduses, siis on alust arvata, et kavandatav tegevus ei põhjusta maavaravarude kättesaadavuse olulist vähenemist.

Mõju loomadele

Kavandatav energiapargi asukoht paikneb endise intensiivse maapealse kaevandamise karjääris, mistõttu ei ole tegemist loomade seisukohast olulise elupaiga mõjutamisega. Samas, peale ala rekultiveerimist on aja möödudes suurenenud taimestiku liigirikkus ja ala on alles muutumisjärgus lindudele ja loomadele sobilikuks elupaigaks.

DP-eskiislahendusega kavandatakse energiaparki püstitada mikrotuulikuid WTW-01.001, millede labad pöörlevad horisontaalselt ja suhteliselt maapinna lähedal, kujutades sellega häiringuid põhjustava objekti tuulepargi lähedale sattuvatele loomadele. Seepärast võib eeldada, et kui päikesepaneelide ridade vahelist haljasala võivad loomad hakata kasutama ka toitumisalana (näiteks kasutatakse lambaid ja veiseid päikeseparkides paneeliridade vahelise taimestiku kasvu kärpimiseks), siis suhteliselt maapinna lähedal pöörlevad tuulikute labad võivad hakata loomi siiski nii palju häirima, et neid alasid hakatakse loomade poolt vältima.

Endistesse juurdepääsuteede kanalitesse moodustunud veekanalite kaldaäärne põõsa- ja puisturinne pakuvad elu- ja pesapaika tavapärastele põõsalindudele, kes saavad olema häiritud peamiselt ehitustegevuse perioodil. Peale ehitustegevuse lõppu ehitusega seonduvad häiringud kaovad ning endine olukord taastub. Paraku tähendab energiapargi rajamine, et alal teostatakse täielik lageraie ning seega väheneb eelkõige põõsalindudele sobilike elu- ja pesitsuspaikade territoorium. Kuna tuulikute ja paneelide vahelist territooriumit hakatakse regulaarselt hooldama, siis on mõju pikaajaline.

Oletada võib, et kanalite äärne looduslikum keskkond on elupaigaks ka mõningatele poolveelistele nagu mink, saarmas, konnad või närilised. Ka nende tegevust häiritakse peamiselt ehitustegevuse perioodil. Olulist negatiivset mõju nendele loomadele siiski ette näha ei ole.

Mõjud looduskaitseliste objektidele

Enne kaevandustegevuse algust Aidu karjääriväljal kaitsealuseid taimeliike ja väärtuslikke metsamaid ei esinenud. Kaevandustegevuse käigus muudeti maastikku ja looduslikku taimestikku. Hiljem ala rekultiveeriti - maade majandusliku väärtuse

tõstmiseks, metsloomade elukeskkonna taastamiseks ja piirkonna ökoloogilise seisundi parandamiseks taastati metsakultuurid. Tegemist on inimese poolt istutatud metsaga. Maa-ameti looduskaitse ja Natura2000 kaardirakenduse ning EELIS keskkonnaregistri järgi kavandataval projektalal ega selle vahetus läheduses kaitsealuste loomade elupaigad või taimeliikide kasvukohad puuduvad.

Jäätme- ja energiamahukus

Ehitustöödel tekkivad jäätmed (sh ka ohtlikud jäätmed) kogutakse eraldi ning antakse üle jäätmeluba, kompleksluba või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavatele ettevõtetele. Ehitusjäätmete käitlemise eest vastutab jäätmete valdaja. Antud projekti puhul pole oodata jäätmeteket mahus, mis võiks ületada piirkonna keskkonnataluvust.

Ehitustööde käigus kasutatakse energiat ehitusmasinate ja ehitusmaterjale transportivate masinate tööks (kütusekulu) jms.

5.3.2. Mõjud sotsiaal-majanduslikule keskkonnale

Kohalike elanike heaolu, tervis ning sotsiaalsed vajadused

Inimese heaolu ja tervise täpsustamise vajadus tuleneb eelkõige energiapargi rajamise perioodil ehitusautode suureneva liikluse poolt tekitatava müra negatiivset mõju avaldavatest teguritest, mille mõjusid uuritakse eelkõige ettevaatusprintsipiist lähtuvalt. Piirkonnas on tegemist suhteliselt väga hõreda asustustihedusega ning enamus eluhoonetest asuvad juurdepääsuteedest piisavalt kaugel, mistõttu oleme arvamisel, et liiklusest tingitud müra, vibratsiooni, valguse ja heitgaaside negatiivsed mõjud on suhteliselt lokaalse mõjuga, mistõttu ei saa liiklusvahendite poolt tekitatud müra mõju kohalike inimeste tervisele pidada suure kaaluga mõjuteguriks.

Mõjud kohalike elanike varale

Oleme arvamisel, et mõjud kohalike elanike varale on suhteliselt lokaalse mõjuga, mistõttu ei saa mõjusid kohalike inimeste varale pidada kaalukateks mõjuteguriteks. Pigem võib eeldada, et uue tegevusvaldkonna ning mõnede töökohtade lisandumsega valda paraneb nii mõnegi kohaliku elaniku majanduslik olukord ning selle kaudu ka mõju tema varale.

Piirkonna maa ja kinnisvara väärtuse muutus

Eeldatavalt ei mõjuta kavandatud mikrotuulikud ega ka päikesepark ümbruskonna maa ja kinnisvara väärtust, sest DP alad asuvad olemasolevatest elamualadest piisavalt kaugel. Pigem võib prognoosida, et uue tegevusvaldkonna lisandumsega suureneb selle ettevõtluspiirkonna arengupotentsiaal, mis omakorda pigem tõstab maa hinda.

Piirkonna majanduslik situatsioon (töökohad, investeeringud, ettevõtlus)

2020. aasta esimesel poolaastal esitati Elektrilevile 4318 elektritootja liitumistaotlust, mida on sama suur hulk kui 2019 aastal esitatud avalduste hulk tervikuna, mistõttu võib selgelt väita, et elektrivõrguga liitumise trendi vaadates on tegemist tugeva kasvutrendiga. Valdava enamiku liitumistaotlustest moodustasid taastuvate energiaallikate ehk roheenergial põhinevad tootmised, millest ülekaalukalt kõige suurema osa moodustasid päikeseelektrijaamad.

Kui 2019. aasta lõpu seisuga oli Eesti Elektrilevi võrgus 3000 taastuvenergia tootjat, siis 2020 aasta esimesel poolel on Elektrilevi valmis ehitanud juba 1052 elektritootja liitumispunkti, koguvõimsusega 73,4 MW. Elektrilevi prognooside kohaselt, on 2020 aasta lõpuks Eestis ligikaudu 6100 elektritootjat, summaarse võimsusega umbes 530 MW. Tootmisvõimsus suurusjärgus 530 MW katab ära 2/3 Elektrilevi võrgu suvisest tarbimisvõimsusest.

Elektrilevile andmetel elektrivõrku antud energia kogus kütuseliigiti:

Võrku sisenevad elektrienergia tootmine/ Electricity given into the grid (MWh)	01.2020	02.2020	03.2020	04.2020	5.2020	6.2020	7.2020	8.2020	9.2020	10.2020	11.2020	12.2020	2020
Mittetaastuvenergia/Non-renewable (fossil)	207 707	174 018	186 769	108 755	120 568	202 182							999 999
Taastuvenergia, sh:/Renewable, incl:	202 890	194 005	202 893	183 855	161 535	134 852							1 080 030
biogaas/biogas	3 105	3 386	3 514	3 262	3 642	2 682							19 591
biomass (sh jäätmed)/biomass (including waste)	90 431	79 893	102 759	87 672	87 774	76 263							524 792
tuul/wind	106 190	104 430	83 692	76 737	49 563	36 225							456 838
vesi/hydro	2 340	4 043	4 453	3 691	2 264	1 285							18 076
päike/solar	824	2 252	8 476	12 492	18 291	18 397							60 733
biolagunevad jäätmed/bio-degradable waste	5 315	4 507	5 274	4 560	5 561	4 967							30 186
Tootmine kokku/Total	410 597	368 023	389 662	292 610	282 103	337 034	0	0	0	0	0	0	2 080 029

Täiendava taastuvenergiapargi rajamine võib piirkonna majandusele avaldada positiivset mõju, aktiveerida ettevõtlust piirkonnas ja tuua piirkonda uusi investeeringuid.

Tööhõive seisukohast toimuvad arengud nii otseselt kui ka kaudselt mõjutatud ettevõtmistes.

Võimalikud positiivsed arengud tööhõive seisukohast:

- Energiapargi ehitus aga ka hilisemaid hooldustöid saab teha kohalike ettevõtete/töötajate abiga (pinnase ettevalmistustööd, transport, juurdepääsuteede rajamine, muude kommunikatsioonitrasside rajamine ning hiljem nende hooldustööd);
- Kaudsed mõjud ehituse ajal (tarbitakse kohaliku kaubanduse, transpordi teenuseid);
- Investeeringud infrastruktuuri – parendatakse suuremate juurdepääsuteede kvaliteeti, vms.

Liikluse korraldamisest tulenev keskkonnakoormus

Piirkonna liikluskorraldus tekitab häiringuid vaid vähesel määral, peamiselt energiapargi ehitamise perioodil. Seega on muutused vaadeldavad ajutiste ja lühiajaliste muutustena. Raskeliiklus on aktiivsem ehitusperioodil (materjalide juurdevedu, ehitusmasinad), hiljem taandub liiklus tavaliikluseks, mis eeldatavalt ei ole liiga intensiivne, et tekitaks olulist rahuloematust ümberkaudsetele elanikele. Liiklusest tulenev mõningane keskkonnakoormuse kasv ei kujune siiski olulist mõju omada võivaks probleemiks.

Mõju infrastruktuurile

Energiapargi rajamise ajal kasutatakse olemasolevaid lokaalse tähtsusega teid, mistõttu võib olemasolevatel teedel esineda ajutiselt suurenevat koormust ja häiringuid liikluskorralduses. Uut teedevõrgustiku rajamist ette ei nähta. Mõju kohalikele teedele on lühiajaline st. energiapargi ehitusaegne ja ei peeta seetõttu oluliseks mõjuks. Pigem muutub teedevõrk paremini juurdepääsetavamaks.

Mõjud kultuuripärandile

Planeeringualal muinsuskaitseks või kultuuriväärtuse puuduvad.

Mõju iseloom (st otsene, kaudne, teisene, kumulatiivne, lühiajaline, keskmise pikkusega ja pikaajaline, pidev ja ajutine, positiivne ja negatiivne)

Peamised tegevused:

Metsa raadamine – sellises mahus metsa raadamine on ilmselgelt otsese negatiivse mõjuga tegevus looduskeskonna suhtes – väheneb vallas oleva metsamaa pindala, väheneb loodusalaade maastikuline mosaiiksus, osaliselt väheneb rohekoridori funktsionaalsus. Tegemist on pikaajalise mõjuga, mis kestab nii kaua, kuni ala kasutatakse energiapargina. Peale energiapargi tegevuse lõpetamist on võimalik ala suhteliselt lihtsate vahenditega võtta taaskasutusele metsamaana ning see uuesti metsastada, st. taastada esialgne olukord.

Juurdepääsuteede rajamine ja korrastamine – olemasolevad teed on valdavalt tagasihoidlikus korras ja kohati raskesti läbitavad klibu- või pinnasteed. Koostöös veepargi ning Aidu tuuleenergia arendajatega muudetakse teede seisukord oluliselt paremaks. Tegemist on positiivsete ja pikaajaliste mõjudega sotsiaal-majanduslikust seisukohast.

Energiapargi rajamine juba raadatud maastikule ei oma olulist negatiivset mõju. Küll aga on energiapargi käitamisel sotsiaal-majanduslikust seisukohast tegemist positiivsete ja pikaajaliste mõjudega, mis kumuleeruvad kogu valla sotsiaal-majandusliku ning üldise arenguvõime paranemises. Samuti suureneb energia tootmine taastuenergiaallikatega ning sellega väheneb vajadus võtta kasutusele fossiilseid energiaressursse ja avada uusi karjääre. Paraneb piirkonna aga ka kogu Eesti taastuenergiabilanss ning väheneb CO ühendite emissioon keskkonda.

Energiaparki kavandatakse püstitada mikrotuulikuid WTW-01.001, millede labad pöörlevad horisontaalselt ja suhteliselt maapinna lähedal, kujutades sellega häiringuid põhjustava objekti tuulepargi lähedale sattuvatele loomadele, mille tulemusena hakkavad loomad just tuulepargiks kujundatud alasid vältima. Mõjud on negatiivse iseloomuga ja pikaajalised, kuid hästi lokaalsed, sest ümbruskonnas on piisavalt avatud ja metsastatud alasid, et piirkonna loomadele jätkuks nii toitumis- kui ka migratsioonialasid.

Mõju ulatus (geograafiline ala, mõjutatava rahvastiku/looduslike elupaikade/liikide arv)

Loodus- ja inimkeskkonnale tekitatavad negatiivsed mõjud on valdavalt lokaalse iseloomuga. Mõjude ulatus peaks esialgsete hinnangute kohaselt ulatuma ca 500 - 1000 m. Küll aga mõjutatakse tugevalt positiivsete mõjudega piirkonna majanduskeskkonda ja üldist majanduslikku atraktiivsust. Eeldada võib, et valla ettevõtluskeskkonna maine, tööhõivega seotud näitajad ja kinnisvara väärtused tõusevad oluliselt.

Mõju suurus, keerukus ja mõju tõenäosus

Enamus kirjeldatud mõjudest ei ole suured ega keerukad, on lühiajalise iseloomuga ning vähenevad oluliselt peale ehitustööde lõpetamist. Lühiajaliste mõjude esinemise tõenäosus on arvestatav, kuid need vähenevad oluliselt peale ehitustööde lõpetamist.

Mõju kestvus, sagedus ja pöörduvus

Lühiajaliste mõjude kestvus on suuresti seotud ehitustegevusega ja need vähenevad oluliselt peale ehitustööde lõpetamist. Mõjud ei ole sagedased. Metsamaa muutmisest tootmiskaaks tekitatavad mõjud on sisuliselt pöördumatud. Looduslikuks jäävate alade mõjud on valdavalt positiivset laadi ja kergesti pöörduvad või leevendatavad.

Tegevusega kaasnev kumulatiivne ja piiriülene mõju

Kõik tekitatavad mõjud on valdavalt lokaalse iseloomuga ega põhjusta piiriüleste mõjude tekkimist. Samuti ei ole seoses kavandatud tegevuste ja teiste lähiala planeeringute või projektide elluviimisega ette näha oluliste negatiivsete mõjude kumuleerumist. Seda muidugi juhul, kui kõiki lähipiirkonda kavandatud ettevõtmisi (nt. tööstusliku tuulepargi, lasketiiru, sõudekanali vms.) ei hakata realiseerima ning ehitama täpselt ühel ja samal ajaperioodil, mis on väga ebatõenäoline. Ühtlasi asuvad erinevad arendusprojektid üksteisest geograafiliselt piisavalt kaugel, et hakata koosmõjus üksteist või kohalike elukeskkonda mõjutama.

Kumulatiivsete mõjude all võib vaadelda ka valla ärikeskkonna paranemist antud piirkonnas.

Seega oleme seisukohal, et energiapargi rajamise projektiga ei ole oodata kavandatavate tegevustega seonduvat mõjude kumuleerumist ega koosmõjude esinemist sotsiaal-majanduslikule keskkonnale määral, mis tooks endaga kaasa negatiivseid ja mitteaktsepteeritavaid keskkonnamõjusid ega ületata piirkonna keskkonnataluvust.

KOKKUVÕTE

Käesolev keskkonnamõtjude strateegiline eelhindamine on läbi viidud SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus, Entec Eesti OÜ ning Keskonnaagentuur Viridis OÜ vahel sõlmitud lepingu alusel, eesmärgiga selgitada SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arenduse soovist rajada ammendunud avamaa Aidu põlevkivikarjääri ning selle rekultiveerimiskava alusel taashaljastatud aladele päikesepaneelidest ja mikrotuulikuteest koosneva taastuenergiatootmispargi rajamisega kaasneva võimalike mõjusid ning analüüsida keskkonnamõtju hindamise või täiendavate uuringute läbiviimise vajadust. Töö on koostatud lähtudes keskkonnamõtjude eelhindamise heale tavale ning silmas pidades planeerimise ja looduskaitse valdkondi reguleerivaid seadusi. Keskkonnamõtjude eelhindamisel selgitati ja kirjeldati kavandatud tegevustega kaasnevatest muutustest tingitud eeldatavat otset ja kaudset mõjust kavandatud lähiala keskkonnale, analüüsiti võimaliku negatiivse keskkonnamõtju vältimise või leevendamise võimalusi ja tehti ettepanekuid sobivaimade lahendusvariantide elluviimiseks läbi edasise projekteerimise.

1. Töö täitmiseks tutvuti ja analüüsiti olemasolevaid piirkonna kohta käivaid baasdokumente/planeeringuid/uuringuid ja koostati kavandatud tegevuste eelhindamine vastavalt KMH eelhindamise metoodika töövahendile. Eelhindamise tulemusena leiti, et:
2. Kavandatud tegevustega elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset mõju inimese tervisele, ei ületata piirkonna looduskeskkonna koormustaluvust ega tekitata piiriülest keskkonnamõtju. Pigem mõjutatakse kavandatud tegevustega positiivselt valla ettevõtluskeskkonda üldisemat, kohalikku sotsiaal-majanduslikku elukeskkonda ja luuakse võimalused ning eeldused piirkonna edasiseks arenguks.
3. Projektiga ei kavandata tegevust, millega kaasneks olulist keskkonnaseisundi kahjustumist, sh vee, pinnase, õhu saastatust, olulist jäätmetekke või ülenormatiivse müra taseme suurenemist;
4. Lähtudes projektiga hõlmatud ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimustest ja maakasutusest, ei põhjusta taastuenergiapargi rajamine antud asukohas ei geograafilises kui ka ajalises ulatuses mitteaktsepteeritavat keskkonnamõtju. Energiapargi rajamisega kavandatud tegevustega kaasnevad võimalikud negatiivsed mõjud on valdavalt kas ehitusaegsed või piirneb nende ulatus peamiselt lokaalselt, kavandatud energiapargi asukohtadega. Samuti on avariilukordade esinemise tõenäosus väike, juhul kui järgitakse korrektseid ehitusvõtteid ja hiljem kasutusperioodil asjakohaseid hooldusjuhendeid;
5. Projektiga hõlmatud alal ei paikne kaitstavate liikide elupaiku, maastikuliselt ja ökoloogiliselt väärtuslikke või tundlikke alasid, mida energiapargi rajamine või hilisem käitamine võiks mõjutada;
6. Kavandatav tegevus ei põhjusta looduskeskkonna vastupanuvõime ega loodusvarade taastumisvõime ületamist;
7. Projektiga ei kaasne, tulenevalt kavandatava tegevuse olemusest ja asukohast negatiivset mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja selle kaitse-eesmärkidele;

8. Kavandatud tegevusega kaasneb eelkõige närgiapargi ehitusperioodil võimalik liiklusköormuse kasv, kuid sellega seotud müra ja välisõhu saaste suurenemine ei ole ülenormatiivsel tasemel ega tohiks mõjutada ümberkaudset elanikkonda;
9. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulisel määral soojuse, kiirguse ega lõhna teket.
10. Närgiapargi rajamise projekti puhul pole oodata jäätmeteket mahus, mis võiks ületada piirkonna keskkonnataluvust.
11. Planeeritavatele aladele on seatud piiranguid ja kitsendusi:
 - naabruses asub Kaitseliidu lasketiiruga, mille ohutustsoon on määratud 2 km ja mis ulatub Kivijärve ja Aidu Karjääriväli 2 kinnistuteni. Lasketiiru kasutustihedus on pigem harv, laskesuund on kavandatavast närgiapargist vastupidises suunas ning kavandatavate mikrotuulikute ja päikesepaneelide kõrgus on võrreldav ümberkaudse metsa kõrgusega, mistõttu oleme arvamisel, et närgiapargi rajamine ei ohusta tegevusi lasketiirus ja vastupidi.
 - Ida-Virumaa maakonnaplaneeringuga on karjääri lõunapoolsele osale (Ojamaa jõe ümbrus) määratud piirkondliku tähtsusega rohevõrgustiku funktsioon, mis on üle võetud ka koostatavasse Lügänu valla üldplaneeringusse. Otsuse vastuvõtmisel arvestati enne 2003 a olnud olemasolevat olukorda, mis on võrreldes tänase seisuga mõnevõrra muutunud.

Arvestades kavandatud tegevuse mahtu, iseloomu ja paiknemist võib närgiapargi seniste planeerimismaterjalide analüüsi tulemusena ette näha, et närgiapargi rajamisega võivad kaasneda järgmised probleemid või avalduda järgmised keskkonnamõjud:

1. Närgiapargi rajamisega tuleb likvideerida suures mahus noort männi- ja kasemetsa, mistõttu võib pargi rajamine kujuneda siiski KeHJS § 6 lg1 p31¹ kohaselt (üle 100 ha suuruse pindalaga metsamaa raadamine) olulise keskkonnamõjuga tegevuseks ja nende mõjude suuruse, olulisuse ning täpse mõjuala määramiseks tuleb algatada KSH protsess.
2. Lügänu valla ÜP eskiisi, mis hetkel on väljatöötamise faasis, ja ÜP keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses esitatud info kohaselt asuksid närgiapargiks valitud Kivijärve ning Aidu karjääriväli 2 kinnistud terves ulatuses Ida-Viru Maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku aladel. Põhimõtteliselt on endine karjääriala muudetud taasmetsastamisega valla roheline võrgustiku osaks, mida närgiapargi rajamine kindlasti killustaks. Nii kaua kui närgiaparki ei ole kavatsus piirata piirdeaia ega ei tähendaks roheenergiapargi rajamine kindlasti seda, et see tuleb rohevõrgustiku aladest välja arvata. Kui paneelide ning tuulikute vahel säilitatakse teatav rohelus/madalhaljastus ning loomade juurdepääsu piirdeaedadega ei piirata, siis säilitab planeeritava roheenergiapargi ala teatavate piirangutega rohekoridoridele omase ja vajaliku funktsionaalsuse.
3. DP-ga tuleb lahendada teatav territoriaalne konflikt Kivijärve kinnistule kavandatud närgiapargi ning varem Maidla vallavalitsuse poolt kehtestatud Aidu tuulepargi teemaplaneeringuga kavandatud tööstuslike tuulikute vahel,

millega on Kivijärve kinnistu põhjapoolsele osale kavandatud 3-5 tööstuslikku 3 MW tuulikut. Eksperdi hinnangul on võimalik Kivijärve kinnistu põhjapoolsemale osale rajada vaid päikesepark, suurtuulikute vahele, kui leitakse koostöövõimalus Aidu tuulepargi arendajaga või tuleb algatatava planeeringuga teha ettepanek varasema planeeringulahenduse muutmiseks, mis võimaldaks uue planeerimislahendusega rajada Kivijärve kinnistule mikrotuulikute ja päikesepaneelidest koosneva energiapargi.

4. Lüganuse Vallavolikogu 12.12.2013 otsusega nr 16 on vastu võetud "Aidu veespordikeskuse ala DP". Kavandatav energiapark oleks veekeskuse DP-ga naaberkinnistutel toimetav tegevus. Võimalik konfliktseis võib tekkida kui ehitatakse välja kinnistule Terviseraja (43801:001:0081) idapoolsesse otsa DPga planeeritud võimalik puhkemajade ala ning sinna vahetusse naabrusesse püstitatakse energiapark. Võimaliku konfliktsituatsiooni vältimiseks soovitame jätta kinnistu Kohtla metskond 199 lõunapoolne piiriala arendustegevusest puutumata st. osaliselt säilitada olemasolev mets, et tekiks nõ. roheline puhvertsoon planeeritava energiapargi ning Aidu veespordikeskuse DP-s kavandatud tegevuste e. puhkemajade vahele.
5. DP-eskiislahendusega kavandatakse energiaparki püstitada mikrotuuliku WTW-01.001, millede labad pöörlevad horisontaalselt ja suhteliselt maapinna lähedal, kujutades sellega häiringuid põhjustava objekti tuulepargi lähedale sattuvatele loomadele.

Tuginedes eelpool mainitud argumentidele ja KSE-ga tuvastatud mõjude hinnangule leiame, et energiapargi rajamise projekti elluviimisega mõjutatakse enim looduskeskkonna tegureid nagu lokaalset piirkonna taimestikku ja loomastikku. Samas on endise maapealse põlevikivi kaevandamise alana ning oma asukoha suhtes (suhteliselt kaugel asustatud aladest) DP-ga valitud alad ühed sobilikemaid alasid piirkonnas taastuenergia tootmise arendamiseks. Samuti ei ole kavandatavate tegevustega seondvalt oodata negatiivsete mõjude kumuleerumist ega koosmõjude esinemist looduskeskkonnale määral, mis tooks endaga kaasa negatiivseid ja mitteaktsepteeritavaid keskkonnamõjusid ega ületata oluliselt piirkonna keskkonnataluvust. Küll aga avaldab energiapargi rajamine arvestatavat positiivset mõju piirkondlikule sotsiaal-majanduslikule keskkonnale ja valla arenguvõimalustele.

Kuigi KeHJS § 6 lg1 p31¹ kohaselt (üle 100 ha suuruse pindalaga metsamaa raadamine) tuleks planeeringuga Kivijärve kinnistule kavandatud tegevusi pidada olulise keskkonnamõjuga tegevuseks ning paralleelselt DP-ga algatada KSH protsess, siis lähtudes eelpool nimetatud argumentidest ja arvestades, et planeeringuala on endine inimese poolt intensiivselt muudetud mäetööstusmaa ning peale kaevandustegevuse lõpetamist teostatud taasistutatud alade ökoloogiline väärtus on hetkel võrdlemisi tagasihoidlik, leiame, et valitud alad on igati sobilikud roheenergiapargi rajamiseks. Leiame, et roheenergiapargi rajamisega ei kaasne mõjusid, mis võiksid oluliselt rikkuda piirkonna ökoloogilist seisundit, seaksid ohtu inimese tervise või vara ning seepärast ei pea KSE koostanud ekspert vajalikuks täiemahulise keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamist. Tuginedes KeHJS § 6 lg2, p3 ja KSE aruandes esitatud argumentidele tuleb vallal teha kaalutletud otsus, kas endisele

kaevandusalale istutatud noore metsa raadamine ja vähemalt 40 MW võimsusega ning kuni 692-le mikroelektrituulikust ja/või päikesepaneelist koosneva taastuvenegiapargi rajamise puhul on tegemist olulise ruumilise mõjuga objektiga ning vastavalt otsusele alkatama või jätta alkatamata keskkonnamõjude strateegiline hindamine.

Parima võimaliku DP lahenduse saavutamiseks tuleb roheenergiapargi arendajal võimalikult varakult hakata tegema konstruktiivset koostööd Lüganuse ja Alutaguse vallaga, RMK, Maa-ameti ja Kaitseministeeriumiga kui ka teiste Aidu karjääri territooriumil tegutsevate arendajatega.

Keskkonnamõjude eelhindamist koostanud keskkonnaekspert on seisukohal, et Lüganuse valla haldusüksuse territooriumile jääv kinnistu Kohtla metskond 199 (k.ü.t. 43801:001:0123) on sobilik päikesepaneelide püstitamiseks, kui kinnistule Terviseraja (43801:001:0081) idapoolsesse otsa planeeritud võimalik puhkemajade ala ja kinnistu Kohtla metskond 199 lõunapoolne piiriala jätta arendustegevusest puutumata, et tekiks nõ. roheline puhvertsoon energiapargi ning veespordikeskuse DP-s kavandatud puhkemajade ala vahel.

Kinnistud Kivijärve (k.ü.t. 43801:001:0165) ning Alutaguse valla territooriumile jääv Aidu karjääriväli 2 (k.ü.t. 49801:001:2000) on sobilikud nii päikesepargi kui ka tuulikupargi või nende kombineeritud lahenduste rajamiseks.

Arvestades ala varasemat kasutusotstarvet ja praeguseks väljakujunenud olukorda on soovitatav kaalutletud otsuse tegemiseks vallal konsulteerida Keskkonnaametiga, RMKga ja Maa-ametiga.

